

Broj :0102 – 5538/2
Podgorica, 03.12. 2008.god.

Povodom zahtjeva Ministrarstva finansija Crne Gore, naš br.0102-5538/1 od 03.12.2008.godine, a u skladu sa članom 4 Zakona o mjerama za zaštitu bankarskog sistema, i shodno članu 2 stav 2 Pravilnika o bližim uslovima i postupku izdavanja garancija i obezbjedjivanja kreditne podrške bankama (Sl.list CG br 66/08), daje se sljedeće

**MIŠLJENJE O LIKVIDNOSTI
PRVE BANKE CRNE GORE AD PODGORICA osnovane 1901. godine**

U stalnom procesu kontrole Prve banke Crne Gore AD osnovane 1901. godine (u daljem tekstu: Banka), Centralna banka Crne Gore je, već od sredine 2007. godine, utvrdila da Banka neadekvatno upravlja rizikom likvidnosti. U tom smislu, pored ostalog, u skladu sa Zakonom o bankama, Centralna banka je kontinuirano preduzimala prema Banci i mjere za unapređenje sistema za upravljanje navedenim rizikom.

I pored preduzimanja mјera prema Banci, kojima je bio cilj zaustavljanje daljeg rasta rizičnog profila Banke i zaštita interesa deponenata i povjerilaca Banke, likvidnost Banke se pogoršavala i kulminira u septembru ove godine.

Iz navedenih razloga, Centralna banka je otpočela ponovnu neposrednu kontrolu poslovanja Banke, s ciljem da se utvrdi uticaj nepravilnosti u poslovanju Banke na trenutni i budući finansijski položaj Banke.

Naime, prema podacima koje Banka na dnevnoj osnovi dostavlja Centralnoj banci ukupni depoziti Banke u periodu od 30.09.2008. godine do 25.11.2008. godine ostvarili su pad od 75,8 mil. EUR-a, pri čemu su depoziti fizičkih lica smanjeni za 47 mil. EUR-a, a depoziti pravnih lica 28,8 mil. EUR-a. Smatramo da je odlivu depozita, pored narušene reputacije i nepovjerenja klijenata, značajno doprinio, između ostalog, efekat panike uslijed globalne finansijske krize, što je dodatno ugrozilo likvidnu poziciju Banke.

Takođe, koeficijent likvidne aktive u odnosu na ukupnu aktivu Banke bilježi konstantan pad, da bi na dan 31.10.2008. godine predstavljaо svega 4% ukupne aktive, uključujući 50% obavezne rezerve. Ovo je najniži nivo likvidne aktive koji Banka dostiže u 2008. godini, što je daleko ispod koeficijenta na nivou bankarskog sistema od 12,93 % i koeficijenta koje preferiraju dobre bankarske prakse od 10% do 15 %.

Banka ima kontinuirano ročnu neusklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza koja rezultira negativnim gapovima dospijeća u kratkim rokovima, što je jedan od glavnih uzroka nelikvidnosti banke. U Banci je izraženo dugoročno kreditiranje, tako da se priliv novčanih tokova koji bi mogao značajnije uticati na poboljšanje likvidnosti ne može očekivati u kraćem vremenskom periodu. Dugoročni krediti predstavljaju 69% ukupnih kredita, dok krediti odobreni na rok preko tri godine čine 51% ukupnih kredita. Dodatno, krediti koji su u kašnjenju sa otplatom predstavljaju 10,35% ukupnih kredita i imaju rastući trend u odnosu na prethodne kontrole. Banka ročnu

neusklađenost, koja je najvećim dijelom jedan od glavnih uzroka nelikvidnosti, može prevazići jedino pribavljanjem stabilnih, dugoročnijih izvora.

Tokom dosadašnjeg toka kontrole poslovanja Banke, a jedino uvidom u poslovne evidencije Banke, Centralna banka je, takođe, utvrdila da Banke ne izvršava sve obaveze za plaćanje po zahtjevu povjerioca i deponeneta Banke, tako da ukupan iznos dospjelih a neizvršenih obaveza Banke na 26.11.t.g. iznosi 33, 2 miliona eura.

U međuvremenu, uslijed evidentnog pogoršanja likvidnosti, Banka je preduzimala aktivnosti da obezbijedi potrebna sredstva iz eksternih izvora.

Očigledno je da Banka nije u mogućnosti da pribavi sredstva iz eksternih izvora finansiranja kako zbog aktuelne svjetske finansijske krize tako i zbog finansijske nemogućnosti akcionara da poboljšaju likvidnu poziciju Banke, tako da je koristila sredstva obavezne rezerve kod Centralne banke na period do 7 radnih dana, u iznosu od 7 miliona eura. Banka nije vratila sredstva obavezne rezerve u predviđenom roku, već u tranšama i sa zakašnjenjem od 17 dana.

Što se tiče mogućnosti korišćenja kratkoročnih pozajmica do 30 dana, u skladu sa članom 9 Zakona o mjerama za zaštitu bankarskog sistema, ističemo da Banka nije podnosiла zahtjev Centralnoј banici. Centralna banka je u procesu kontrole koji je u toku ustanovila da Banka ne raspolaže adekvatnim sredstvima za obezbjedjenje kratkoročnog kredita. Štaviše,, smatramo da i rokovi i iznosi koji su predviđeni predmetnim Zakonom, ni izbliza, ne bi bili dovoljni da pomognu Prvoj banci u rješavanju trenutnih problema likvidnosti.

Na osnovu svega navedenog, očigledno je da je ugrožen nastavak poslovanja Banke, jer stanje nelikvidnosti Banke u kontinuitetu traje od septembra mjeseca, a Banka ne može da obezbijedi potrebna likvidna sredstva iz ostalih izvora, koja su preduslov za nastavak poslovanja.

